

Spor Kulüplerine Devam Eden Zihinsel Engelli Bireylere Sahip Ebeveynlerin Spordan ve Spor Kulüplerinden Beklentilerinin Karşılama Düzeyleri

Mehmet İLKİM¹, Fatma ÖZOĞLU¹, Metin Can KALAYCI², Yakup PAKTAŞ³, Muzaffer Toprak KESKİN⁴

ORIJINAL ARAŞTIRMA

¹İnönü Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi
Malatya/Türkiye

²Dicle Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu
Diyarbakır/Türkiye

³Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi Tokat/Türkiye

⁴Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Nevşehir/Türkiye

Öz

Araştırmanın amacı spor kulüplerine devam eden zihinsel engelli bireylere sahip ebeveynlerin spordan ve spor kulüplerinden beklentilerinin karşılama düzeylerini çeşitli değişkenler açısından incelemektir. Araştırma tarama modelinde olup, uygun örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın evrenini Malatya’da spor kulüplerine devam eden zihinsel engelli bireylere sahip ebeveynler oluştururken, örneklemini ise spor kulüplerine devam eden zihinsel engelli bireye sahip 62 ebeveyn oluşturmuştur. Veri toplama aracı olarak araştırmacıların hazırladığı Demografik Değişkenler Bilgi Formu ve Bingöl (2010) tarafından geliştirilen Spor Merkezlerinden Beklentilerin Karşılama Düzeyi Ölçeği” kullanılmıştır. Verilerin normallik dağılımı Kolmogorov-Smirnov Normallik Testi ile, bağımsız gruplar arası farklılıklar bağımsız örneklem t-testi ve tek yönlü varyans analizi ile tespit edilmiştir. Değerlendirmede; ebeveynlerin Spor Merkezlerinden Beklentilerin Karşılama Düzeyi Ölçeği’nden elde ettikleri ölçek toplam madde puan ortalama değerlerine göre %80±3 oranında beklentilerinin karşılandığı, yaş, cinsiyet, eğitim durumu, sahip olunan zihinsel engelli bireylerin ne kadar süredir spor kulüplerine devam etme durumu ve spor kulüplerinde her seansta ne kadar süre geçirdikleri durumu değişkenlerine göre ise spor merkezlerinden beklentilerin karşılama düzeyi değerlerinin anlamlı bir farklılık göstermediği belirlenmiştir. Sonuç olarak; Malatya kentindeki spor kulüplerine devam eden zihinsel engelli bireylere sahip ebeveynlerin spordan ve spor kulüplerinden beklentilerinin yüksek oranda karşılandığı söylenebilir.

Anahtar kelimeler: Ebeveyn, Zihinsel Engelliler, Beklenti, Spor, Spor Kulüpleri

Sorumlu Yazar: Fatma ÖZOĞLU

Orcid ID:
0000-0002-7000-8396

Yayın Bilgisi

Gönderi Tarihi: 31.07.2021

Kabul Tarihi:26.08.2021

Online Yayın Tarihi:
28.08.2021

Doi: 10.38021/asbid.976853

The Levels of Meeting the Expectations of The Parents with The Mentally Disabled Attending Sports Clubs from Sports and Sports Clubs

Abstract

The aim of the study is to explore the levels of variability that parents with mental disabilities who continue to sports clubs are satisfied with their expectations from sports and sports clubs. In the research scan model, the appropriate sampling method is used. The universe of research has been created by parents with mentally disabled individuals who continue to play sports clubs in Malatya, and 62 parents with mental disabilities who continue to sample sports clubs. As a data collection tool, the Demographic Variables prepared by researchers were used as the Information Form and the Level of expectations Comparison Scale from Sports Centers developed by Bingöl (2010). The normality distribution of the data was determined by the Kolmogorov-Smirnov Normality Test and independent groups differences were determined by independent sampling t-test and unidirectional variance analysis. The assessment, the scale that parents get from the Welcome Level Scale of expectations from their Sports Centers meets their expectations of 80% ± 3% based on the total point average values, age, gender, education status, it has been determined that the status of mentally challenged individuals who have had their sports clubs for how long and how long they have spent in each session in sports clubs, however, the level of expectations from sports centers are not significantly different. As a result, it can be said that parents with mentally disabled individuals who continue sports clubs in Malatya have a high expectation of sports and sports clubs.

Keywords: Parents, Mentally Challenged, Expectations, Sports, Sports Club

Giriş

Spor “Genellikle yarışma esaslı olan ve belirli kurallar çerçevesinde yapılan, bireysel veya grupta oynanılan, ayrıca bireylere faydalı olması beklenen bir dizi hareketler bütünüdür” (Kalyon, 1997). Belirli sportif etkinlikleri yapmak amacıyla kurulan spor kulüpleri ise Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğüne bağlı derneklerdir (Dernekler Kanunu, 2004). Spor kulüplerinin uygulamadaki en önemli amacı; devletin ulaşamadığı durumlarda spor ortamını ülkenin geneline yayarak aynı zamanda toplumsal özellikler göz önüne alınarak, genel kurallar dahilinde spor saha, tesis, araç-gereç, yönetici, eğitim vb. programlar ile gerçekleştirilebilmesidir (Cankalp, 2002). Engellilik “Bireyin günlük hayatta kendi başına yapabileceği sosyal ve kişisel ihtiyaç ve işleri fiziksel ya da ruhsal olarak kalıtsal ya da çevresel etmenlerden dolayı yapamaması halidir” (Tatar, 1995). Zihinsel engellilik ise “Nörogelişimsel bir bozukluk olan ve gelişimsel dönemlerde kendini gösteren hem fonksiyonel olarak hem de uyarlanabilirlikte bireyi etkileyen bir rahatsızlıktır” (Purugganan, 2018). Sporun hem sağlıklı bireyler için hem de engelli bireyler için hayatımızdaki yeri yadsınamaz gerçekliktir. Spor sayesinde toplum tarafından kabul edilmeyen engelli bireyler kendilerine özel bir alan oluşturup toplumsal veya ruhsal sebeplerden ötürü kendisinden var olan saldırganlık, öfke, kıskançlık gibi duyguların kontrolünü daha rahat gerçekleştirir (Kınalı, 2003). Spor sağlıklı bireyler ile engelli bireyleri bir araya getiren entegrasyonda önemli işlevi olan bir etkinliktir. Ayrıca spor vücudumuzda bulunan kas ve sinir sistemini, fizyolojik ve metabolik olayları düzenleyen bir işlevsel araç olduğu ve fiziksel aktivitelerin rehabilite edici özelliği olduğu vurgulanmaktadır (Atay, 1995). Kuşkusuz engellilerin rehabilite edilmelerinde sportif etkinliklerin rolü ve önemi yadsınamaz. Engellilerin topluma kazandırılmalarında kendileriyle barışık yaşamalarında sportif faaliyet ve etkinlikler oldukça önemlidir. Doğduay (2013) sportif faaliyetleri; “Ebeveynler ve çocukların aktif olarak katılabileceği, zihinsel ve fiziksel yönden kendilerini zinde hissedebilecekleri, rekreasyon aktivitelerine de zaman ayırabilecekleri bir alan” (s.2) olarak tanımlamaktadır. Ebeveynler çocuklarının sportif etkinliklere katılımını ne kadar ister ve teşvik ederler ise çocuğun pozitif düşünme becerisi kazanması ve sosyalleşmesi o kadar kolay olur. Sağlıklı bir ruhsal ve zihinsel yapıya sahip olan çocuğun başarısı da o oranda artar (Dever, 2010). Beklenti, içinde yaşanılan toplumsal alanın birey tarafından algılanan anlam, tutum ve bir bekleyiş süreci olarak ifade edilir (Jussim, Jacquelynne ve Stephanie, 2010). Spora ve spor kulüplerine devam eden bireylerin ve ebeveynlerinin çoğunda fizyolojik, psikolojik, sosyolojik, zihinsel, sağlık ve rekreasyon aktiviteleri açısından beklenti düzeyleri yüksektir. Bireyler düzenli fiziksel aktivite ile vücut görünüşlerini düzeltir, dayanıklılıklarını ve iç dengelerini artırır (Tatar, 2005). Ayrıca yapmış oldukları egzersiz ile de endorfin hormonunun salgısını artırarak stres ve kaygısını azaltır (Zorba, 2011). Bunların yanı sıra spor bir beceriyi tüm yönleriyle (teknik, yöntem, terim) öğrenebilmesini sağlar (Aracı, 2001). Bireylerin sosyal ve kişisel gelişimleri için ise ebeveynlerle birlikte yapılan eğitici, eğlendirici, rekreasyon aktiviteleri önemlidir (Kılbaş, 2001).

Çocuğunu spor kulüplerine gönderen ebeveynlerin birçoğu, çocuklarında olumlu anlamda beklentilerinin karşılanmasını istemektedirler. Bu bilgiler doğrultusunda; spor kulüplerine düzenli bir şekilde devam eden zihinsel engelli bireye sahip ebeveynlerin Malatya il merkezinde bulunan spor kulüplerinden beklentilerinin karşılanıp karşılanmadığını, bazı değişkenler açısından farklılık bulunup bulunmadığının incelenmesi ve bu konu hakkında gerekli bilgilerin ve yapılan analiz sonuçlarının yorumlanması amaçlanmıştır.

Gereç ve Yöntem

Bu bölümde araştırmanın modeli, araştırma grubu, veri toplama araçları, araştırmanın prosedürleri ve verilerin analizi ile ilgili bilgiler detaylı olarak verilmektedir.

Araştırmanın Modeli

Betimsel bir çalışma olan bu araştırma, tarama modellerinden ilişkisel tarama modeline uygun olarak gerçekleştirildi. Tarama modelleri; geçmişte veya halen var olan bir durumu, var olduğu şekli ile betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımlarından biridir (Karasar, 2018).

Araştırma Grubu

Bu araştırmada örneklem seçimi, uygun (convenience) örnekleme modeline uygun olarak gerçekleştirildi. Sosyal bilimlerde en yaygın kullanılan örnekleme türlerinden biri uygun örneklemedir. Uygun örnekleme yönteminde, araştırmacılar katılımcıları ulaşması kolay, araştırma için uygun ve gönüllü bireylerden seçmektedir (Gravetter ve Forzano, 2012). Uygun(convenience) örnekleme; araştırmaya hız kazandıran bir yöntemdir. Çünkü bu yöntemde araştırmacı, yakın ve erişilmesi kolay olan bir durumu seçer. Bu örnekleme yöntemi çoğu zaman araştırmacının diğer örnekleme yöntemini kullanma olanağının olmadığı durumlarda kullanılır. Bu yöntemde yanlılık fazladır. Örnekleme seçilme olasılığı bilinmez. En iyi veya en kötü seçenek olabilir (Dawson ve Trapp, 2001).

Araştırmanın evrenini Malatya ilindeki spor merkezlerine devam eden zihinsel engelli bireylere sahip ebeveynler oluştururken; örneklemini ise araştırmaya gönüllü olarak katılmak isteyen ve Malatya'da farklı spor merkezlerinde devam eden zihinsel engelli bireylere sahip olan, yaşları 26(yıl) ile 64(yıl) arasında değişen, 32 kadın ve 30 erkek olmak üzere toplam 62 ebeveyn oluşturdu.

Bir araştırmada n veya N 'i temsil ettiği, örneklem boyutunun, güvenilir bir sonucu sağlamak için bir yeterli sayıyı elde etmek genel kuraldır. Örneklemin temsiline ilişkin olarak yapılan hesaplamalarda güven aralığının 0.80'den daha az olmamasının ve kabul edilebilir hata payının ise en fazla 0,10 olarak kabul edilmesinin yeterli örneklem sayısına ulaşmakta geçerli olduğu belirtilmektedir. Bu araştırmanın örneklem büyüklüğü hesaplanırken güven aralığı 0.10, kabul edilebilir hata payı ise 0,10 olarak kabul edilmiştir. Yapılan işlem sonucunda %10 güven aralığında

ve %10 kabul edilebilir hata payı dikkate alındığında; bu araştırmanın yaklaşık 600 birimlik olan evreni temsil edecek olan minimum örneklem sayısı 61 olarak hesaplanmıştır. Elde edilen bu sonuca göre 62 birimden oluşan örneklemin çalışma evrenini temsil etme gücünün yeterli olduğu söylenilebilir. (Koç-Başaran, 2017).

Veri Toplama Araçları

Araştırmada, araştırmacılar tarafından araştırmanın amacına uygun olarak hazırlanan ve katılımcıları tanımlayıcı bilgiler içeren demografik değişkenler formu ile birlikte Bingöl (2010) tarafından geliştirilen “Spor Merkezlerinden Beklentilerin Karşılanma Düzeyi Ölçeği” temel veri toplama araçları olarak kullanıldı.

Demografik Değişkenler Formu

Araştırmanın amacına uygun olarak araştırmacılar tarafından hazırlanan bu formda, spor kulüplerine devam eden zihinsel engelli bireylere sahip ebeveynlerin yaş, cinsiyet, eğitim durumu, meslek, zihinsel engelli bireylerin ne kadar süredir spor kulüplerine devam etme durumu ve zihinsel engelli bireylerin spor kulüplerinde her seansta ne kadar süre geçirdikleri durumunu içeren değişkenlere yer verildi.

Spor Merkezlerinden Beklentilerin Karşılanma Düzeyi Ölçeği

Bingöl (2010) tarafından geliştirilen “Spor Merkezlerinden Beklentilerin Karşılanma Düzeyi Ölçeği” 18 maddeden oluşan 5’ li likert tipi bir ölçektir. Ölçeğin Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) değeri .93, Bartlett değeri 21140.84, ve Cronbach alpha değeri .92 olarak bulunduğu belirtilmektedir (Bingöl ve Doğan, 2010). Bu çalışmada ise Cronbach Alfa değerleri ölçek toplam puanı için 0,83 olarak bulundu.

Ölçekte ters olarak kodlanmış ifade bulunmamaktadır. Ölçekteki ifadelere verilebilecek olan yanıtlar "Hiç katılmıyorum: 1", "Katılmıyorum: 2", "Az Katılıyorum: 3", "Katılıyorum: 4" ve "Tamamen katılıyorum: 5" biçimindedir.

Araştırmanın Prosedürleri

Araştırmadaki veri toplama süreci Covid-19 salgını süreci nedeniyle dijital ortamda çevrimiçi olarak gerçekleştirildi. Veri toplama formu dijital ortamda araştırmacılar tarafından hazırlandı ve çeşitli haberleşme araçları, sosyal medya uygulamaları ve çeşitli dijital ortamlardan katılımcılara ulaştırıldı. Araştırmanın içeriği hakkındaki tüm bilgiler, veri toplama aracı katılımcılara gönderilmeden hemen önce yine çevrimiçi dijital ortamlardan katılımcılar ile paylaşıldı. Araştırmaya katılımında gönüllük ilkesi esas alındı.

Verilerin Analizi

Verilerin çözümlenmesi Windows için SPSS 22.0 istatistik paket programında yapıldı. Demografik bilgiler ve veri toplama araçlarından elde edilen parametreler için aritmetik ortalama(X), standart sapma (Ss.), maksimum (Maks.) ve minimum (Min.) değerler belirlendi. Ardından verilerin

basıklık-çarpıklık değerleri hesaplandı. Parametrik testlerin varsayımlarının sağlanmasının ardından, bağımsız guruplar arası farklılıklar bağımsız örneklem t-testi (Independent Samples T-Test) ve tek yönlü varyans analizi ile birlikte post hoc LSD ve Bonferroni testleri (One-Way-ANOVA – LSD ve Bonferroni Post Hoc Test) kullanılarak belirlendi. LSD (en önemsiz fark) yöntemi standart t-testlerini mümkün olan tüm grup ortalaması çiftlerine uygular. LSD testi farklılığın belirleneceği grup sayısının (k means) 3'ten fazla olması durumunda tercihi sakıncalı görülen bir post-hoc istatistiğidir (Efe, Bek ve Şahin, 2000). Matematiksel olarak da I. tip hataya karşı oldukça korunmasız bir özellik taşımaktadır. Çünkü, I. tip hata düzeyi (α) %5 seçilmesine karşın, grup sayısı arttıkça grup başına hata miktarı da artmaktadır. Bundan dolayı, karşılaştırması yapılan grup sayısının çok olması veya 3'ten fazla olması durumunda LSD çoklu karşılaştırma istatistiğinin kullanılmaması gerekmektedir (Kayri, 2009). Araştırmada istatistiksel anlamlılık düzeyi ise $p < 0,05$ olarak kabul edildi (Alpar, 2014).

Spor kulüplerine devam eden zihinsel engelli bireylere sahip ebeveynlerden elde edilen Spor Merkezlerinden Beklentilerin Karşılama Düzeyi Ölçeği ölçek toplam puanı sd. değeri 50, p değeri .410, basıklık değeri .914, çarpıklık değeri ise-.738 bulunmuştur. Yapılan analiz sonuçlarına göre normal bir dağılıma sahip oldukları açıkça görülmektedir ($p > 0.05$).

Bulgular

Tablo 1

Araştırmaya Katılan Ebeveynlere Ait Tanımlayıcı Değişkenlerin Dağılımları

Değişken (Birimi)	f(Frekans)	%(Yüzde)
Cinsiyet (Erkek/Kadın)		
Kadın	32	51.6
Erkek	30	48.4
Yaş (Yıl)		
24-40	19	30.6
41-50	39	62.9
51-64	4	6.5
Eğitim Durumu (Kademe)		
İlköğretim Mezunu	18	29.0
Ortaöğretim Mezunu	16	25.8
Yükseköğretim Mezunu	28	45.2
Meslek (Tür)		
Emekli	1	1.6
Ev Hanımı	24	38.7
İşçi	14	22.6
Memur	20	32.3
Serbest Meslek	3	4.8
Zihinsel Engelli Bireylerin Ne Kadar Süredir Spor Kulüplerine Devam Etme Durumu (Yıl)		
1≤	27	43.5
1>	35	56.5
Zihinsel Engelli Bireylerin Spor Kulüplerinde Her Seansta Ne Kadar Süre Geçirdikleri Durumu (Dakika)		

90≤	28	45.2
90>	34	54.8
Toplam	50	100.0

f: Frekans, %: Yüzde

Tablo 1 incelendiğinde; araştırmaya katılan ebeveynlerin %51,6'sı kadın(n=32), %48,4'ü erkektir(n=30). Katılımcıların %30,6'sı 24-40 yaş(n=19), %62,9'u 41-50 yaş(n=39) ve %6,5'i 51-64 yaş(n=4) grubunda bulunmaktadır. Ebeveynlerin %29,0'u ilköğretim mezunu(n=18), %25,8'i ortaöğretim mezunu(n=16) ve %45,2'si yükseköğretim mezunu(n=28) durumundadır. Katılımcıların %1,6'sı emekli(n=1), %38,7'si ev hanımı (n=24, %22,6'sı işçi (14), %32,3'ü memur(n=20) ve %4,8'i ise serbest meslek(n=4) sahibidir. Ebeveynlerin sahip oldukları zihinsel engelli bireylerin %43,5'i 1 yıl ve daha az süredir spor kulüplerine devam ettiği(n=28), %54,8'inin de 1 yıldan daha süredir(n=34) spor kulüplerine devam ettiği görülmektedir. Buna ek olarak; ebeveynlerin sahip oldukları zihinsel engelli bireylerin %45,2'si(n=28) devam ettikleri spor kulüplerinde her seansta 90 dakika ve daha altında, %54,8'i(n=34) ise 90 dakikadan daha fazla zaman geçirdiği görülmektedir.

Tablo 2

Araştırmaya Katılan Ebeveynlerin Spor Katılım Güdüsü Ölçeği'nden Elde Ettikleri Puanlar

Parametre (Puan)	n	Min.	Maks.	$\bar{X}$	Ss.
Spor Merkezlerinden Beklentilerin Karşılanma Düzeyi Ölçeği	62	1,0	4,6	4,0	0,6

$\bar{X}$: Ortalama, Ss.: Standart Sapma, Min.: Minimum, Maks.: Maksimum

Tablo 2'ye göre araştırmaya katılan spor kulüplerine devam eden zihinsel engelli bireylere sahip ebeveynlerin Spor Merkezlerinden Beklentilerin Karşılanma Düzeyi Ölçeği'nden elde ettikleri ölçek toplam madde puan ortalama değerleri $4,0 \pm 0,6$ puan olarak belirlendi.

Tablo 3

Araştırmaya Katılan Ebeveynlerin Cinsiyetlerine Göre Spor Merkezlerinden Beklentilerin Karşılanma Düzeyi Değerlerinin Karşılaştırılması

Parametre (Puan)	Grup	n	$\bar{X}$	Ss.	t	Sd.	p
Spor Merkezlerinden Beklentilerin Karşılanma Düzeyi (Toplam)	Kadın	32	3,9	0,5	-1,514	60	,078
	Erkek	30	4,1	0,3			

* $p < 0,05$

Tablo 3'e göre; araştırmaya katılan spor kulüplerine devam eden zihinsel engelli bireylere sahip ebeveynlerin cinsiyet değişkeni açısından spor merkezlerinden beklentilerin karşılanma düzeyi puan ortalaması değerlerinin anlamlı bir farklılık göstermediği saptandı($p > 0,05$).

Tablo 4

Araştırmaya Katılan Ebeveynlerin Yaşlarına Göre Spor Merkezlerinden Beklentilerin Karşılanma Düzeyi Değerlerinin Karşılaştırılması

Parametre (Puan)	Grup	n	$\bar{X}$	Ss.	t	Sd.	p
Spor Merkezlerinden Beklentilerin Karşılanma Düzeyi (Toplam)	≤40 Yıl	19	4.0	0.8	- .364	60	.771
	>41 Yıl	43	4.0	0.6			

*p<0.05

Tablo 4'e göre; araştırmaya katılan spor kulüplerine devam eden zihinsel engelli bireylere sahip ebeveynlerin yaş değişkeni bakımından spor merkezlerinden beklentilerin karşılanma düzeyi puan ortalaması değerlerinin anlamlı bir farklılık göstermediği tespit edildi(p>0.05).

Tablo 5

Spor Kulüplerine Devam Eden Otizmlili Bireye Sahip Ebeveynlerin Eğitim Durumlarına Göre Spor Merkezlerinden Beklentilerin Karşılanma Düzeyi Değerlerinin Karşılaştırılması

	Grup/Grup no	n	$\bar{X}$	Ss.	F	Sd.	p
Spor Merkezlerinden Beklentilerin Karşılanma Düzeyi (Toplam)	İlköğretim/1	18	3.9	0.4	2.914	2	.088
	Ortaöğretim/2	28	4.0	0.5			
	Yükseköğretim/3	16	3.8	0.6			

*p<0.05

Tablo 5'e göre; araştırmaya katılan spor kulüplerine devam eden zihinsel engelli bireylere sahip ebeveynlerin eğitim durumu değişkeni açısından spor merkezlerinden beklentilerin karşılanma düzeyi puan ortalaması değerlerinin anlamlı bir farklılık göstermediği bulundu(p>0.05).

Tablo 6

Araştırmaya Katılan Ebeveynlerin Sahip Oldukları Zihinsel Engelli Bireylerin Ne Kadar Süredir Spor Kulüplerine Devam Etme Durumuna Göre Spor Merkezlerinden Beklentilerin Karşılanma Düzeyi Değerlerinin Karşılaştırılması

Parametre (Puan)	Grup	n	$\bar{X}$	Ss.	t	Sd.	p
Spor Merkezlerinden Beklentilerin Karşılanma Düzeyi (Toplam)	≤1 Yıl	27	4.0	0.6	- .384	60	.702
	>1 Yıl	35	4.0	0.5			

*p<0.05

Tablo 6'ya göre; araştırmaya katılan spor kulüplerine devam eden zihinsel engelli bireylere sahip ebeveynlerin sahip oldukları zihinsel engelli bireylerin ne kadar süredir spor kulüplerine devam etme durumu değişkeni bakımından spor merkezlerinden beklentilerin karşılanma düzeyi puan ortalaması değerlerinin anlamlı bir farklılık göstermediği belirlendi(p>0.05).

Tablo 7

Araştırmaya Katılan Ebeveynlerin Sahip Oldukları Zihinsel Engelli Bireylerin Spor Kulüplerinde Her Seansta Ne Kadar Süre Geçirdikleri Durumuna Göre Spor Merkezlerinden Beklentilerin Karşılama Düzeyi Değerlerinin Karşılaştırılması

Parametre (Puan)	Grup	n	$\bar{X}$	Ss.	t	Sd.	p
Spor Merkezlerinden Beklentilerin Karşılama Düzeyi (Toplam)	≤90 Dakika	28	4.0	0.7	.232	60	.817
	>90 Dakika	34	4.0	0.5			

*p<0.05

Tablo 7'ye göre; araştırmaya katılan spor kulüplerine devam eden zihinsel engelli bireylere sahip ebeveynlerin sahip oldukları zihinsel engelli bireylerin spor kulüplerinde her seansta ne kadar süre geçirdikleri durumu değişkeni açısından spor merkezlerinden beklentilerin karşılama düzeyi puan ortalaması değerlerinin anlamlı bir farklılık göstermediği tespit edildi(p>0.05).

Tartışma ve Sonuç

Araştırmamızın amacı spor kulüplerine devam eden zihinsel engelli bireylere sahip ebeveynlerin spordan ve spor kulüplerinden beklentilerinin karşılama düzeylerini yaş, cinsiyet, eğitim durumu, meslek, zihinsel engelli bireylerin ne kadar süredir spor kulüplerine devam etme durumu ve zihinsel engelli bireylerin spor kulüplerinde her seansta ne kadar süre geçirdikleri durumunu içeren gibi çeşitli değişkenler açısından incelemektir.

Spor ve spor merkezlerinden bireylerin beklenti düzeylerinin karşılama düzeyleri ile literatür incelendiğinde;

Çalışmamıza katılan spor kulüplerine devam eden zihinsel engelli bireylere sahip 32 kadın, 30 erkek ebeveynlerin spordan ve spor kulüplerinden beklentilerinin karşılama düzeyleri arasındaki farklılığın araştırılması sonucunda, cinsiyetler arası istatistiki olarak anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir. (p>0.05). (Erkek 4.1±0.3 puan, kadın 3.9±0.5 puan)

Bingöl (2010) tarafından spordan ve spor merkezlerinden beklentilerin karşılama düzeyinin incelendiği bir araştırmada ise cinsiyet değişkeni açısından erkekler lehine anlamlı bir farklılık tespit edildiği belirtilmiştir. (Erkek 4.12±0.64 puan, kadın 3.83±0.65 puan).

Bu araştırmanın sonuçları bizim araştırmamız ile çelişmesine rağmen; hesaplanan beklenti düzeyi puanları birbirini desteklemektedir.

Araştırmamıza katılan spor kulüplerine devam eden zihinsel engelli bireylere sahip ebeveynlerin yaş değişkeni bakımından spor merkezlerinden beklentilerin karşılama düzeyi puan ortalaması değerlerinin anlamlı bir farklılık göstermediği tespit edilmiştir. (p>0.05). (40 yaş ve altı 4.0±0.8 puan, 41 yaş üstü ebeveyn 4.0±0.6 puan)

Yerlisu Lapa ve Baştaç (2012) tarafından yapılan Antalya'da Fitness Merkezlerine Devam Eden Bireylerin Yaş, Cinsiyet ve Eğitimlerine Göre Bu Merkezlere Yönelik Hizmet Kalitesi Değerlendirilmelerinin İncelenmesi adlı çalışmada ise katılımcıların hizmet kalitesi memnuniyet

düzeıı puanları ile yaşları arasında istatıksel olarak anlamlı bir fark yoktur. ($p>0.05$). Bu bakımdan çalışmamızla paralellik göstermektedir. (30 ve altı yaş $.055\pm0.594$ puan ve 31 ve üstü yaş $.175\pm.668$ puan)

Zihinsel engelli bireylerin ne kadar süredir spor kulüplerine devam etme durumu değişkeni bakımından spor merkezlerinden beklentilerin karşılanma düzeıı puan ortalaması değerlerinin anlamlı bir farklılık göstermediği belirlenmiştir. ($p>0.05$). (1 yıl altı 4.0 ± 0.6 puan, 1 yıl ve üzeri için ise 4.0 ± 0.5 puan)

Özdoğan (2021) tarafından yapılan Özel Fitness Merkezlerine Üye Olan Bireyleri Spora Yönelten Etkenler Beklentileri ve Beklentilerinin Gerçekleşme Düzeylerinin İncelenmesi (Erzurum İli Örneği) adlı çalışmada ise spor merkezine üyelik süresi göre karşılaştırıldığında istatıksel olarak anlamlı bir fark tespit edilmemiştir ($p>0.05$). (Toplam puan 37.52 ± 8.92). Bu bakımdan çalışmamızı destekler niteliktedir.

Araştırmamıza katılan spor kulüplerine devam eden zihinsel engelli bireylere sahip ebeveynlerin eğitim durumu değişkeni açısından istatıksel olarak anlamlı bir fark tespit edilmemiştir ($p>0.05$). (İlköğretim 3.9 ± 0.4 puan, Ortaöğretim 4.0 ± 0.5 puan ve Yükseköğretim 3.8 ± 0.6 puan)

Araştırmaya katılan spor kulüplerine devam eden zihinsel engelli bireylere sahip ebeveynlerin sahip oldukları zihinsel engelli bireylerin spor kulüplerinde her seansta ne kadar süre geçirdikleri durumu ve değişkenleri açısından istatıski olarak anlamlı bir farklılık göstermediği tespit edilmiştir. ($p>0.05$).

Sonuç olarak; araştırmadan elde edilen sonuçlara göre, Malatya kentindeki spor kulüplerine devam eden zihinsel engelli bireylere sahip ebeveynlerin spordan ve spor kulüplerinden beklentilerinin yüksek oranda karşılandığı söylenebilir.

Öneriler

- Bu araştırma düzenli olarak spor kulüplerine devam eden zihinsel engelli bireye sahip ebeveynler üzerinde yapıldığından dolayı gelecekteki araştırmalar spor kulüplerine devam etmeyen ve eden zihinsel engelli bireye sahip ebeveynlerin spor ve spor merkezlerinden beklentilerinin karşılanma düzeylerinin kıyaslanması şeklinde yeniden tekrarlanabilir.
- Spor merkezlerine üye olan bireylerin ebeveynlerine beklentilerinin açıkça yer aldığı anket veya ölçekler uygulanabilir
- Spor merkezine üye olan bireylerin ebeveynlerine sporun kazançları net bir şekilde anlatılabilir

- Spor merkezine devam eden üyelerin ebeveynlerine dönütler yapılabilir ve spor sonucu çocuklarının vücutlarında meydana gelen değişimler ve kazandırdıkları gösterilebilir,
- Bu araştırmanın örneklemini Malatya ilinde ki ebeveynler oluşturduğu için gelecekte ki araştırmalar daha geniş örneklem grubu üzerinde tekrarlanabilir.

Kaynakça

- Alpar, R. (2014). *Uygulamalı istatistik ve geçerlik-güvenirlilik: spor, sağlık ve eğitim bilimlerinden örneklerle 3. Baskı*. Ankara: Detay Yayıncılık.
- Aracı, H. (2001). *Okullarda Beden Eğitimi*. Ankara: Nobel Yayınları.
- Atay, M. (1995). Engelli bireylerin benlik gelişiminde spor etkinliklerinin önemi. *Antalya uluslararası engellilerde spor sempozyumu bildiri kitabı*. T.C. Başbakanlık Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü Spor Eğitimi Dairesi Başkanlığı, 1197(1), 97-100 s, Ankara.
- Bingöl, A. (2010). *Spor Merkezlerine Devam Eden Bireylerin Spordan ve Spor Merkezlerinden Beklentilerinin Karşılama Düzeyleri*. Yüksek Lisans Tezi. Karadeniz Teknik Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Trabzon.
- Cankalp, M. (2002). *Sporda Yönetim ve Organizasyon*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Dawson, B. ve Trapp, R.G. (2001). *Probability&related topics for making inferences about data. Basic&Clinical Biostatistics. 3rd Edition*, Lange medical Books/McGraw-Hill Medical Publishing Division, 69-72.
- Dernekler Kanunu, Kanun No: 5253, Kabul Tarihi: 4 Kasım 2004, 22 Kasım 2004 tarihli ve 25649 sayılı Resmî Gazete’de yayınlanarak yürürlüğe girmiştir.
- Dever, A. (2010). *Spor Sosyolojisi: Tarihsel ve güncel boyutlarıyla spor ve toplum. Başlık Yayınları*.
- Doğduay, G. (2013). *Engelli Bireye Sahip Ebeveynlerde Sporun Yaşam Kalitesine Etkisi*. Yüksek lisans tezi. Sakarya Üniversitesi. Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sakarya.
- Efe, E., Bek, Y., ve Şahin, M. (2000). *Spss’te Çözümleri ile İstatistik Yöntemler II*. Kahramanmaraş: Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Rektörlüğü, Yayın No:10.
- Gravetter, J. F., Forzano, L. B. (2012). *Research methods for the behavioral sciences (4. Baskı)*. USA: Linda Schreiber-Ganster
- Jussim, L., Jacquelyne, E., Stephanie, M. (2010). *Social perception, social stereotypes, and teacher expectations: accuracy and the quest fort he powerful self-fulfilling prophecy. Advanced in experimental social psychology (28)*, 281-287.
- Kalyon, T. A. (1997). *Özürülülerde Spor*. Ankara: Bağırğan Yayımevi
- Karasar, N. (2018). *Bilimsel Araştırma Yöntemi: Kavramlar, İlkeler, Teknikler*. Ankara: Nobel Yayımevi.
- Kayri, M. (2009). *Araştırmalarda gruplar arası farkın belirlenmesine yönelik çoklu karşılaştırma (post-hoc) teknikleri*. Journal of Social Science, 55.
- Kılbaş, Ş. (2001). *Rekreasyon*. Adana: Anaca Yayınları.
- Kınalı, G. (2003). *Zihin Engellilerde Beden- Resim- Müzik Eğitimi. Farklı Gelişen Çocuklar*. A. Kulaksızoğlu (Ed.), İstanbul: Epsilon Yayınları,244
- Koç-Başaran, Y. (2017). *Sosyal Bilimlerde Örnekleme Kuramı*. Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi, 47(5), 480-495.
- Özdoğan, N. (2021). *Özel Fitness Merkezlerine Üye Olan Bireyleri Spora Yönelten Etkenler Beklentileri ve Beklentilerinin Gerçekleşme Düzeylerinin İncelenmesi (Erzurum İli Örneği)*. Yüksek Lisans Tezi. Atatürk Üniversitesi. Kış Sporları ve Spor Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Erzurum.
- Purugganan, O. (2018). *Intellectual Disabilities*. Pediatr Rev. 39(6):299-309. doi: 10.1542/pir.2016-0116. PMID: 29858292.

- Tatar, M. (2005). *Öğretmen Beklentisi*. Yüzüncü Yıl Üniversitesi Elektronik Eğitim Fakültesi Dergisi, 2 (2).
- Tatar, Y. (1995). *İşitme özürlülerde spor ve ruhi faydaları, Özürlü / işitme özürlü ekseninde bir analiz*. Doktora Tezi. Marmara Üniversitesi. Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Yerlisu L. T., (2012). Baştaç E. *Antalya'da Fitness Merkezlerine Devam Eden Bireylerin Yaş Cinsiyet ve Eğitimlerine Göre Bu Merkezlere Yönelik Hizmet Kalitesi Değerlendirilmelerinin İncelenmesi*. Pamukkale Journal Of Sport Sciences, 3(1), 42-52.
- Zorba, E. (2011). *Yaşam Boyu Spor*. Ankara: Nobel Yayınevi.